ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਾ

ਸੰਤ ਜੈਤੇਪਸਿਆ ਜੀ

-: ਕ੍ਰਿਤ ਕਵੀ :-

ਪੰਡਿਤ ਅਨਾਥ ਜੀ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ

ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਾਪਨ ਤੇ ਵੇਚਨ ਵਾਲੇ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ; ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਭੇਟਾ (।)

੧ ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਪੋਥੀ

ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਾ

ਕ੍ਰਿਤ ਕਵਿ

ਪੰਡਿਤ ਅਨਾਥ ਜੀ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ !

ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਾਪਣ ਤੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ

ਮੁਲ ।)

੧ ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

—o———o—

ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਕ੍ਰਿਤ ਕਵਿ ਪੰਡਤ ਅਨਾਥ ਜੀ ਲਿਖਯਤੇ ॥

ਮੰਗਲ

ਦੋਹਾ ॥ ਇੱਸ੍ਰਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸ੍ਰਿਸ਼੍ਰਿ ਪਗ ਕਰੋਂ ਦ੍ਰਿੱਸ਼ੑ ਦਿਨ ਰੈਨ ॥
ਵਿਸ਼ਨ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ ਆਰੱਸ਼੍ਰਿ ਜੋ ਹੋਤ ਕਲ੍ਰਿੱਸ਼੍ਰਿ ਸੁਖੈਨ ॥ ੧
ਆਨੰਗ ਸੇਖਰ ਛੰਦ ॥ ਸਵਾਰ ਪਾਦ ਕੋਮਲੰ ਕਟੰਤ ਦੂਖ ਤੋ
ਹਰੇ ਸੁ ਹੋਤ ਰੋਮਲੰ ਜਪੰਤ ਪਾਦ ਮੰਜਲੰ ॥ ਅਨੇਕ ਪਾਪ ਗੰਜਨੰ ਅਭੰ
ਸਦੀਵ ਆਪ ਰੰਜਨੰ ਸੁ ਮੰਜਨੰ ਖਿਲੇ ਖਰੇ ਸੁਕੰਜਨੰ ॥ ਅਦੂਖ ਦੂਖ ਦੂ

ਸੁ ਬੇਦਿ ਭੂਖ ਭੂਖਨੰ ਮਿਠੇ ਸੁ ਊਖ ਊਖਨੰ ਸੁ ਊਖ ਸੋ ਫਲੰਜਨੰ ॥ ਕਰੇ ਸੁ ਚੰਦ ਚੰਦਨੰ ਮਿਟਾਇ ਕੋਟ ਫੰਦਨੰ ਹਰੀ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ ਬੰਦਨੰ ਸੁਪਾਦ ਫੂਲ ਬੰਜਨੰ ॥ ੨ ॥

ਦੋਹਾ ॥ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਦਜਾ ਮਮ ਗੁਰੂ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਗੁਨ ਮੂਲ ॥
ਤਾਕੇ ਚਰਨ ਸਰੋਜ ਪਰ ਰਹੋਂ ਸੁ ਅਲਿਮੈਂ ਫੂਲ ॥ ੩ ॥
ਵਿਘਨ ਸਿੰਧ ਤੇ ਤਾਰਿਯੈ ਖੇਵਟ ਜਜੋਂ ਦੈ ਹਾਥ ॥
ਚਢਯੋ ਜਹਾਜ ਭਰੋਸ ਕਰ ਤੁਮਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਥ ॥ ੪ ॥
ਮਾਲਾ ਬੜੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਭਈ ਸੁ ਮਮਦਿਲ ਐਨ ॥
ਮਾਲਾ ਯੇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਕਰੋ ਸਟੀਕ ਸੁਖੈਨ ॥ ੫ ॥

ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਕਾ ਮੰਗਲ ਵਰਨਨ ॥

ਅਥ ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਪ੍ਰਾਰੈਂਭਾ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਮੋ ਨਮੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਜੂ ਸਤਿਚਿਤ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ॥
ਜਿਹ ਜਾਨੇ ਜਗ ਸ੍ਵਪਨ ਵਤ ਨਾਸੈ ਭ੍ਰਮ ਤਮ ਕੂਪ ॥ ੧
ਰਾਮਮਯਾ ਸਤਿਗੁਰ ਦਯਾ ਸਾਧ ਸੰਗ ਜਬ ਹੋਇ ॥
ਤਬ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜਾਨੈ ਕਛੂ ਰਹਿਓ ਬਿਖੈ ਰਸ ਭੋਇ ॥ ੨
ਪਗ ਬੰਦਨ ਆਨੰਦਯੁਤ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵ ਮੁਰਾਰਿ ॥
ਵਿਚਾਰ ਮਾਲ ਬਰਨਨ ਕਰੌਂ ਮੋਨੀ ਜੂ ਉਰਧਾਰ ॥ ੩
ਯਹ ਮੈਂ ਮਮ ਯਹਿ ਨਾਹਿ ਮਮ ਸਬ ਬਿਕਲਪ ਭਏ ਛੀਨ ॥
ਪਰਮਾਤਮ ਪੂਰਨ ਸਕਲ ਜਾਨ ਮੋਨਤਾ ਲੀਨ ॥ ੪

ਗੁਰ ਉਸਤਤੀ

ਮਾਤ ਤਾਤ ਭ੍ਰਾਤਾ ਸੁਹਿਰਦ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ ਨ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਾਨ ॥
ਅਨਾਥ ਸੁ ਗੁਰ ਸਭਤੇ ਅਧਿਕ ਦਾਨ ਗਿਆਨ ਬਿਗ੍ਯਾਨ ॥ ੫

ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਸੂਰਦੁਤਿ ਜਨ ਮਨ ਨਲਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥
ਅਨਾਥ ਕਮੋਦਨ ਬਿਮੁਖ ਜਨ ਕਬਹੂ ਨ ਹੋਇ ਹੁਲਾਸ ॥ ੬ ॥
ਟੇਰਤ ਸਤਿਗੁਰ ਮਇਆ ਕਰ ਮੋਹਿ ਨੀਦ ਸੋਵੰਤ ॥
ਜਗਯੋ ਗਿਆਨ ਲੋਚਨ ਖੁਲੇ ਸੁਪਨੋ ਭ੍ਰਮ ਬਿਸਰੰਤ ॥ ੭ ॥

ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਭ੍ਰਮ ਲਗ ਭੂਸਯੋ ਭੇਦ ਲਹੇ ਬਿਨ ਸ੍ਵਾਨ ॥
ਕੇਹਰ ਬਪੁੜਾਈ ਨਿਰਖ ਪਰਯੋ ਕੂਪ ਅਗਜਾਨ ॥ ੮ ॥
ਪਗਟ ਅਵ੍ਹਨਿ ਕਰਨਾ ਅਰਨਵਰਤ ਗਿਆਨ ਬਿਗਯਾਨ ॥
ਸ਼ਚਨ ਲਹਰ ਤਨ ਪਰਸਤੇ ਅਗਜਹੁ ਹੋਤ ਸੁਜਾਨ ॥ ੯ ॥
ਸੂਰ ਦਰਸ ਆਦਰਸ ਜਿਉਂ ਹੋਤ ਅਗਨ ਉਦੋਤ ॥
ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੈ ਅਨਭਵ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤ ॥ ੧੦ ॥
ਜਿਮ ਚੰਦ੍ਰਹਿ ਲਹਿ ਚੰਦਮਣਿ ਅਮੀ ਦ੍ਰਵਤ ਤਿਹਕਾਲ ॥
ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਖਤ ਸਿਖ ਕੋ ਅਨਭਵ ਹੋਤ ਬਿਸਾਲ ॥ ੧੧ ॥

ਸਿਖਯੋ ਵਾਚ

ਹੇ ਸਰਣਾਗਤਿ ਰਾਵਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ॥
ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧੁ ਬੰਦੋਂ ਚਰਨ ਹਰੋ ਕਠਨਿ ਉਰਸਾਲ ॥ ੧੨
ਹੇ ਅਨਾਥ ਅਤਿਸੈ ਦੁਖੀ ਡਰਯੋ ਦੇਖ ਸੰਸਾਰ ॥
ਡੁਬਤ ਹੋਂ ਭਵਸਿੰਧੁ ਮੈ ਮੋਹਿ ਕਰੋ ਪ੍ਰਭ ਪਾਰੁ ॥ ੧੩
ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਚਿੱਤ ਬਹੁ ਏ ਡਾਇਣ ਘਰਿ ਮਾਹਿ ॥
ਜੀਵਨ ਕਿਹ ਬਿਧਿ ਹੋਇ ਮਮ ਹ੍ਰਿਦੈ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਖਾਹਿ ॥ ੧੪
ਕਬਹੂੰ ਸੁਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚਿਤ ਕਬਹੂੰ ਕੁਮਤਿ ਆਧੀਨ ॥
ਬਿਬ ਨਾਰੀ ਕੇ ਕੰਤ ਜਿਉ ਰਹਿਤ ਸਦਾ ਅਤਿਦੀਨ ॥ ੧੫
ਨਦਿਆਸਾ ਸੁਭ ਅਸ਼ੁਭ ਤਟ ਭਰੀ ਮਨੋਰਥ ਨੀਰ ॥
ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਮਿਤ ਤਰੰਗ ਜਿਹ ਭਵਰ ਭਰਮ ਗੰਭੀਰ ॥ ੧੬
ਰਾਗਾਦਿਕ ਜਲ ਜੰਤ ਹੁਇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ॥
ਧ੍ਰਿਤਤਰ ਹਰਨੀ ਤਰਣ ਤਿਹ ਬੇਦਤ ਮੈਂ ਮਨ ਆਹ ॥ ੧੭

ਪ੍ਰਬਲ ਜੁਗਲ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਗਜ ਭਿਰਤ ਸੁ ਰੋਸ ਬਢਾਇ॥
ਅਪਨੀ ਭੂਲ ਅਨਾਥ ਹੈਂ ਪਰਿਓ ਮੱਧਿਤਿਹਆਇ ॥ ੧੮॥
ਕਬਹੂੰ ਨ ਮਨ ਥਿਰਤਾ ਗਹੀ ਸਮਝਾਯੋ ਸੈ ਪੋਤ ॥
ਜੈਸੇ ਮਰਕਟ ਬਿਰਛ ਪਤ ਕਬਹੂੰ ਨ ਠਾਢੋ ਹੋਤ ॥ ੧੯॥
ਚਲ ਦਲ ਪਤ੍ਰ ਪਤਾਕ ਪਟ ਦਾਮਨ ਕੱਛਪ ਮਾਥ॥
ਕੂਤ ਦੀਪ ਦੀਪਕ ਸਿਖ ਯੌਂ ਮਨ ਬਿਰਤ ਅਨਾਥ॥ ੨੦॥
ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਅਕਾਸ ਕੋ ਪਾਵਕ ਝਰਪ ਚਲੰਤ ॥
ਚੰਚਲ ਸੁਤੇ ਅਨਾਦ ਕੋ ਮਨਰਤ ਬਿਖੈ ਕਰੰਤ ॥ ੨੧ ॥
ਜਗ ਸਾਚੋ ਮਿਥਯਾ ਕਿਧੋ ਗਹਯੋ ਤਜਯੋ ਨਹੀਂ ਜਾਤ॥
ਗਹੀ ਚਚੂੰਦਰ ਸਰਪ ਜਿਉਂ ਉਗਲਤ ਬਨ ਤਨ ਖਾਤ॥ ੨੨ ॥
ਸਮਾਧਾਨ ਗੁਰ ਕਹਿਤ ਹੈਂ ਦਯਾ ਜੁਗਤਿ ਕਹਿ ਬੋਲ॥
ਮਮ ਬਚਨਨ ਮੈ ਆਨ ਤੈਂ ਆਪਤ ਬਾਕ ਅਡੋਲ ॥ ੨੩॥
ਨਹਿ ਸੰਸੈ ਮਨ ਹੈ ਚਪਲ ਦੁਹ ਕਰ ਗਤਿ ਅਤਿ ਆਹਿ॥

ਗੁਰ ਸ੍ਰਿਤਿਸੁਧ ਅਭਯਾਸ ਕਰ ਨਿਹਚਲ ਕੀਜਤਤਾਹਿ ॥ ੨

ਸਿਖ ਬਚਨ ॥

ਹੌਂ ਬਿਖਈ ਅਤਿ ਅਜਿਤ ਮਨ ਨਾਹਿਨ ਹੋਤ ਅਭਯਾਸ ॥
ਤਾਤੇ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ ਪਦਸਰਨ ਹਰਹੁ ਕਠਿਨ ਜਗ ਤ੍ਰਾਸ ॥ ੨

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥

ਸੁਨ ਸਿਖ ਉੱਤਮ ਸਿਖ ਕਹੂੰ ਜੋ ਚਾਹਤ ਨਿਜ ਸ੍ਰੇਯ ॥
ਜਗ ਬੰਧਨ ਇੱਛਤ ਮੁਚਯੋ ਤੌ ਸਤਸੰਗ ਕਰੇਯ ॥ ੨੬

ਸੋਰਠਾ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪਰਮ ਦਯਾਲੁ ਅਸਰਣ ਸਰਣ ਉਧਾਰ
ਜਨ ਅਨਾਥ ਉਰਸਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤ ਚਾਹਤ ਹਰਯੋ ॥ ੨੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਸਿਖ ਅਸਿਖ ਪ੍ਰਿਥਮੋ ਬਿਸਰਾਮ

ਅਥ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਕੋ ਮੰਗਲ

ਦੋਹਰਾ—ਜਿਨ ਕੇ ਚਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇਂ ਭਯੋ ਸੁ ਮੈ ਕਵਿ ਰਾਇ ॥
ਤਿਨਕੇ ਚਰਨ ਸਰੋਜ ਕੋ ਮੈ ਬੰਦੋਂ ਸਿਰ ਨਯਾਇ ॥

ਮਹਿਮਾ ਸੰਤਨ ਕੀ ਅਹੈ ਇਸ ਦੁਤੀਏ ਅਧਜਾਇ ॥
ਟੀਕਾ ਕਰੋਂ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਸੈ ਸੁਨੋ ਸੰਤ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥

ਅਥ ਦੂਸਰਾ ਅਧਜਾਇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਤੇ

ਸਿੱਖ ਬਚਨ

ਕਹੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਸਾਧ● ਕੇ ਲੱਛਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ॥
ਜਾਹਿ ਨਿਰਖ ਹਿਤ ਆਪਨੇ ਕਰੋਂ ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਸੇਵ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਵਾਚੁ ਸਾਧ ਲੱਛਣ

ਦੋਹਰਾ—ਅਤਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਨਹਿ ਦ੍ਰੋਹਿ ਚਿਤ ਸਹਨ ਸੀਲਤਾ ਸਾਰ ॥
ਸਮਦਮ ਆਦਿ ਅਕਾਮ ਮਤਿ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਸਰਬ ਉਪਕਾਰ ॥ ੨ ॥

ਅਬ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਲਛਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ

ਆਤਮਵੇਤਾ ਆਤਮ ਬਿਤ ਜੁ ਅਨੀਹ ਸੁਚ ਨਿਹ ਕੰਚਨ ਗੰਭੀਰ॥
ਅਪ੍ਰਮੈਵ ਮਤਸਰ ਰਹਤ ਮੁਨਿ ਤਪ ਸਾਂਤਿ ਸੁਧੀਰ॥ ੩
ਜਿਤ ਖਟ ਗੁਣ ਧ੍ਰਿਤਮਾਨ ਕਵਿ ਮਾਨਦ ਆਪ ਅਮਾਨ॥
ਸਤਿ ਪ੍ਰਤੀਤ ਅਨੀਤ ਗਤਿ ਕਰਨਾ ਸੀਲ ਨਿਧਾਨ॥ ੪
ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਮਿੱਤ੍ਰ ਰਿਪੁ ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਉਚ ਅਰ ਨੀਚ॥
ਬ੍ਰਹਮਾ ਤ੍ਰਿਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਰਲ ਕੰਚਨ ਕਾਚਨ ਬੀਚ॥ ੫
ਸਮਦਰਸੀ ਸੀਤਲ ਹ੍ਰਿਦੈ ਗਤਿ ਉਦਬੇਗ ਉਦਾਰ॥
ਸੂਛਮ ਚਿਤ ਸੁ ਮਿੱਤ੍ਰ ਜਗ ਚਿਦਬਪੁ ਨਿਰਹੰਕਾਰ॥ ੬
ਸ੍ਰਬ ਮਿੱਤ੍ਰ ਨਿਹ ਕਲਪ ਮਨਿ ਤਿਆਗੀ ਅਤਿ ਸੰਤੋਖ॥
ਈਸ੍ਰਜ ਬਿੱਗਜਾਨ ਬਲ ਜਾਨਤ ਬੰਧ ਅਰ ਮੋਖ॥ ੭
ਤਨ ਮਤ ਗਤ ਆਨੰਦ ਮਯ ਗੁਣਾਤੀਤ ਨਿਸ ਪ੍ਰੇਹ॥
ਬਿਗਤ ਕਲੇਸ ਸ੍ਰਛੰਦ ਮਤ ਸੰਤਾਂ ਭੂਖਣ ਏਹ॥ ੮

ਸੁਸੰਵੇਦੁ ਨਹਿ ਕਹਿ ਸਕੋਂ ਲੱਛਣ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ॥
ਪ੍ਰਸੰਬੇਦ ਕਹੇ ਕਛੂ ਸੰਗ ਪ੍ਰਤਾਪ ~~ਸੁਖੰਤ~~ ਸਮੰਤ ॥ ੯ ॥

ਸਤਿ ਸੰਗਤ ਮਹਿਮਾਂ ॥

ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਨਿਜ ਕਲਪਤਰੁ ਸਕਲ ਕਾਮਨਾ ਦੇਤ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਬਚਨ ਕਹਿ ਤਿਹੂੰ ਤਾਪ ਹਰਿ ਲੇਤ ॥ ੧੦ ॥
ਪਦ ਬੰਦਨ ਤਨ ਅਘ ਹਰਨ ਤੀਰਥ ਮੈ ਪਦ ਧੋਇ ॥
ਸੰਭਾਖਨ ਚਿਤ ਸਾਂਤਿ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪਰਮ ਪਦ ਹੋਇ ॥ ੧੧ ॥
ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਸੁਖ ਸਿੰਧੁ ਬਰ ਮੁਕਤਾ ਨਿਜ ਕੇਵਲ ॥
ਆਛੈ ਪਰਮ ਅਗਾਧ ਅਤਿ ਕੋ ਪੈਠੇ ਮਨ ਦਲ ॥ ੧੨ ॥
ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਸੁਖੁ ਪਲਕ ਜੋ ਮੁਕਤਿ ਨ ਤਾਸ ਸਮਾਨ ॥
ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਭੁਵ ਨਿਪਟ ਅਲਪ ਏ ਜਾਨ ॥ ੧੩ ॥
ਜਗਤ ਮੋਹਿ ਫਾਸੀ ਅਜਰ ਕਟੇ ਨ ਆਨ ਉਪਾਇ ॥
ਜੋ ਨਿਜ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਕਰੈ ਸਹਜ ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥ ੧੪ ॥

ਕਾਮਧੇਨੁ ਅਰੁ ਕਲਪਤਰੁ ਜੋ ਸੇਵਤ ਫਲੁ ਹੋਇ ॥
ਸਤਸੰਗਤਿ ਛਿਨ ਏਕ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ੧੫
ਪਾਰਸ ਮੇ ਅਰ ਸੰਤ ਮੈ ਬਡੋ ਅੰਤਰੋ ਜਾਨ ॥
ਵਹਿ ਲੋਹਾ ਕੰਚਨ ਕਰੈ ਏਹ ਕਰੈ ਆਪ ਸਮਾਨ ॥ ੧੬
ਬਿਧਵਤ ਜਗ ਕਰਤ ਸਦਾ ਜੇ ਦਿਜ ਉੱਤਮ ਗੋਤ ॥
ਸਾਧ ਨਿਕਟ ਚਲ ਜਾਤ ਹੀ ਸੋ ਫਲੁ ਪਗੁ ਪਗੁ ਹੋਤ ॥ ੧੭
ਦਇਆ ਆਦਿ ਦੈ ਧਰਮ ਸਭ ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮ ਦਾਨ ॥
ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਇਨ ਸਭਨ ਤੇ ਸੋ ਸਤਿਸੰਗ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥ ੧੮
ਤੀਰਥ ਗੰਗਾਦਿਕ ਸਬੈ ਕਰਿ ਨਿਸਚੈ ਸੇਵੈਜੁ ॥
ਸੋ ਕੇਵਲ ਸਤਸੰਗ ਮੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਫਲੁ ਲੇਵੈਜੁ ॥ ੧੯
ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਦੇਵਾ ਸਕਲ ਤਿਨ ਭਜ ਜੋ ਫਲੁ ਹੋਤ ॥
ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਮੈ ਸਹਜਿ ਹੀ ਵੇਗਹਿ ਹੋਤ ਉਦੋਤ ॥ ੨੦
ਬੇਦਾਦਿਕ ਵਿੱਦਜਾ ਸਭੈ ਪਾਵੈ ਪੜ੍ਹੈ ਜੁ ਕੋਇ ॥

ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਖਿਨ ਏਕ ਮੋ ਹੋਇ ਸੁ ਅਨਭਵ ਲੋਇ ॥ ੨੧ ॥
ਕਿੰਸੁਮੇਰੁ ਕੈਲਾਸਕੰ ਸੁਭਤਰ ਤਰੈ ਰਹੰਤ ॥
ਸਤਸੰਗਤਿ ਗਿਰਮੱਲਜ ਸਮ ਸਬ ਤਰੁ ਮਲਜ ਕਰੰਤ ॥ ੨੨ ॥
ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰ ਪਾਲਕ ਚਤੁਰ ਸਮ ਸੰਤੋਖ ਬਿਚਾਰ ॥
ਚੌਥੇ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਧਰਮ ਮਹਾ ਪੂਜ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੨੩ ॥
ਮੁਕਤਿ ਕਰਣ ਬੰਧਨ ਹਰਣ ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਜਗ ਭਬ ॥
ਪੈ ਯਹਿ ਕੋਟਿ ਉਪਾਇ ਕਰ ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਕਰਤਬ ॥ ੨੪ ॥
ਔਰ ਧਰਮ ਜੇਤਕ ਜਗਤ ਆਹਿ ਸਕਾਮ ਸਰੂਪ ॥
ਸਾਧਨ ਗਜ਼ਾਨ ਉਦੋਤਕੋ ਹੈ ਸਤ ਸੰਗ ਅਨੂਪ ॥ ੨੫ ॥
ਸ੍ਰਤਿਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਕਹਯੋ ਸਤ ਸੰਗਤ ਜਗ ਸਾਰ ॥
ਔਨਾਥ ਮਿਟਾਵੈ ਬਿਖਮਤਾ ਦਰਸਾਵੇ ਸੁਬਿਚਾਰ ॥ ੨੬ ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਹਿਮਾ ਦੁਤੀਯੋ ਬਿਸ੍ਰਾਮ

ਤੀਸਰਾ ਵਿਸਰਾਮ ਵਰਨਨੰ

ਦੋਹਰਾ—ਭੋ ਭਗਵਾਨ ਗੁਨ ਸਾਧ ਕੇ ਮੈਂ ਜਾਨੇ ਨਿਰਧਾਰ ॥
ਨਿਰਖੇਪਕ ਸੰਕਲਪ ਗਤਿ ਹੈ ਸੁਖ ਸਿੰਧੁ ਅਪਾਰੁ ॥ ੧

ਅਥ ਗਯਾਨ ਦੀਆਂ ਸਤ ਭੂਮਕਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਤਾ ਜੀ ॥

ਹੌਂ ਕਾਮੀ ਵੈਸੁਮਤਿ ਚਿਤ ਮੋਹਿ ਨ ਆਵੈ ਬੂਝ ॥
ਕੈਸੇ ਹਿਤ ਉਪਦਸ਼ ਕੀ ਪਰੇ ਗੈਲ ਨਿਜ ਸੂਝ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥

ਕਹਤ ਸੰਤ ਜੋ ਸਹਜ ਹੀ ਬਾਤ ਗੀਤ ਰੁਤਿ ਬੈਨ ॥
ਤੇ ਤੇਰੇ ਤਨ ਦੁਖ ਹਰਨ ਦਾਇਕ ਸਬ ਸੁਖ ਦੈਨ ॥

ਬੋਲਤ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਜੋ ਬਚਨ ਮਨੋਹਰ ਸੰਤ ॥
ਸਪਤਭੂਮਿਕਾ ਗਯਾਨ ਕੀ ਤਿਨਹੀ ਮੈ ਦਰਸੰਤ ॥ ੪ ॥

ਸਿੱਖ ਬਚਨ

ਭੋ ਭਗਵਾਨ ਮੈ ਦੁਖਿਤ ਅਤਿ ਔਰ ਨ ਕਛੂ ਸੁਹਾਇ ॥
ਸਪਤ ਭੂਮਿਕਾ ਗਯਾਨ ਕੀ ਕਹੀਯੈ ਮੋ ਸਮਝਾਇ ॥ ੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਕ ॥

ਸੁਭ ਇੱਛਾ ਸੁਬਿਚਾਰਨਾ ਤਨ ਮਾਨਸਾ ਸੁ ਹੋਇ ॥
ਸਤ੍ਵਾਪਤਿਅਸੰਸਕਤ ਪਦਾਰਥ ਅਭਾਵਨੀ ਸੋਇ ॥ ੬ ॥
ਤੁਰੀਆ ਸਪਤ ਭੂਮਿਕਾ ਹੇ ਸਿਖ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰ ॥
ਜੋ ਕੁਛ ਅਬ ਸੰਸਯ ਕਰੋ ਬਨਨੋਂ ਸੋ ਪਰਕਾਰ ॥ ੭ ॥

ਸਿੱਖ ਬਚਨ ॥

ਭੋ ਭਗਵਾਨ ਲਘ ਮਤਿ ਸੂਖਮ ਰਹਿਸ ਲਹਯੋ ਨਹਿ ਜਾਤ ॥
ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਹਿਤੇ ਕਹੋ ਗਯਾਨ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਤ ॥ ੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥

ਗਿਆਨ ਭੂਮਕਾ ਵਰਨਨ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਖਿਆ ਬਿਖੈ ਭਈ ਦ੍ਰੈਖਤਾ ਗੁਰ ਤੀਰਥ ਅਨੁਰਾਗ ॥
ਤਾਂਤੇ ਸੁਭ ਇੱਛਾ ਕਹੀ ਕਥਾ ਸ੍ਰਵਨ ਮਨ ਲਾਗ ॥ ੯।
ਭਗਵਤ ਰਤਿ ਗਤਿ ਆਨਮਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਜੁ ਜਤਿ ਨਿਤ ਚਿੱਤ ।
ਗੁਣਗਾਵਤ ਪੁਲਕ੍ਰਤਹ੍ਰਿਦੇ ਦਿਨ ਦਿਨ ਸਰਸ ਸੁ ਹਿਤ ॥੧
ਦੂਜੀ ਕਹੀ ਬਿਚਾਰਨਾ ਉਪਜਯੋ ਤੱਤ ਬਿਚਾਰ ॥
ਏਕੰਤ ਹ੍ਵੈ ਸੋਧਨ ਲਗਯੋ ਕੋਹੰ ਕੋ ਸੰਸਾਰ ॥ ੧
ਤਨ ਮਾਨਸਾ ਸੁ ਤੀਸਰੀ ਮਨ ਕੋ ਪ੍ਰਤ ਆਹਾਰ ॥
ਥਿਰ ਹ੍ਵੈ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਕੀ ਰਾਖੈ ਨਿਤ ਸੰਭਾਰ ॥ ੧
ਚਤੁਰਥ ਸਤ੍ਵਾਪਤਿ ਯਿਹ ਅਨਭਵ ਉਦੈ ਅਭੰਗ ॥
ਆਤਮ ਜਗਦਰਸਿਓ ਭਲੇ ਜਿਉ ਮਧ ਸਿੰਧੁ ਤਰੰਗ ॥੧
ਛੂਟਿਯੋ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਜਬ ਨਿਸਚੈ ਕੀਯੋ ਸਰੂਪ ॥

ਅਸੰਸਕਤਿ ਯਹਿ ਭੂਮਿਕਾ ਪੰਚਮ ਮਹਾਂ ਅਨੂਪ ॥ ੧੪ ॥
ਕਹੇ ਪਦਾਰਥ ਬਿਬਧਿ ਲੌ ਸਭ ਕੋ ਹੋਇ ਅਭਾਵ ॥
ਯਹਿ ਪਦਾਰਥ ਅਭਾਵਨੀ ਖਸਟੀ ਭੂਮ ਵਿਖਾਵ ॥ ੧੫ ॥
ਭਾਵ ਅਭਾਵ ਨ ਤਹਾਕਛੁ ਸਪਤਮ ਤੁਰੀਆ ਮਾਹਿ ॥
ਮੈਂ ਤੂੰ ਤਹਾ ਨ ਸੰਭਵੈ ਕਹਾਂ ਆਹਿ ਕਹ ਨਾਹਿ ॥ ੧੬ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਪਤ ਭੂਮਿਕਾ ਗਿਆਨ ਕੀ ॥
ਨਾਥ ਲਹੈ ਨਿਜ ਭੇਵ ਚਿਤ ਦੈ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰ ਜੌ ॥ ੧੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਚਾਰਮਾਲਾ ਗਯਾਨ ਭੂਮਕਾ
ਤ੍ਰਿਤੀਯੋ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ੩ ॥

ਅਥ ਚੌਥਾ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਵਰਨਨ

ਸਿੱਖ ਬਚਨ

ਭਗਵਨ ਮੈਂ ਜਾਨਯੋ ਭਲੇ ਸਪਤ ਭੂਮਿਕਾ ਗਿਆਨ ॥
ਨਿਰਮਲ ਗਿਆਨ ਉਦੋਤ ਕੋ ਸਾਧਨ ਕੌਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ॥
ਭਗਵਨ ਤਿਮਰ ਨਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਦੀਪਕ ਕੀ ਬਾਤ ॥
ਪੂਰਣ ਗਿਆਨ ਉਦੋਤ ਬਿਨ ਹ੍ਰਿਦੈ ਭਰਮ ਨਹੀਂ ਜਾਤ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਸਾਧਨ ਕਹਤ ਹੈਂ ॥

ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਜਗਤ ਅਸਕਤ ਭਜਿ ਦਾਰਾ ਸੁਤ ਗ੍ਰਿਹ ਬਿਤ ॥
ਬਿਖਵਤ ਬਿਖੈ ਬਿਸਾਰ ਜਗ ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਅਰਤਿੱਤ ॥
ਤ੍ਰਿਅ ਅਤਿਪ੍ਰਿਅ ਜੋ ਜਾਨ ਨਰ ਕਰਤ ਪ੍ਰੀਤ ਅਧਿਕਾਇ ॥
ਤੇ ਸਬ ਅਤਿਮਤਿ ਮੰਦ ਜਗ ਬਿਰਥਾ ਧਰੀ ਨ ਕਾਇ ॥

ਅਸਥ ਮਾਸਅਰ ਰੁਧਰੁ ਤੁਚ ਕਸਮਲ ਨਖ ਸਿਖ ਪੂਰਿ ॥
ਨਿਰਗੁਣ ਅਸੁਚਮਲੀਨ ਤਨ ਤਿਆ ਤਿਆਗਿਜਿਉਂ ਦੂਰਿ॥
ਅਹਿ ਲਿਖਤਨ ਕਾਟੈ ਚਢੈ ਯਹਿ ਚਿਤਵਤ ਚਢਿ ਜਾਇ ॥
ਗਯਾਨ ਧਯਾਨ ਪੁਨ ਪ੍ਰਾਨ ਹੂ ਲੇਤ ਮੂਲ ਜਤ ਖਾਇ ॥ ੬ ॥
ਮੈਥਨ ਅਸਟ ਪ੍ਰਕਾਰ ਯਹਿ ਨਾਥ ਕਹਿਓ ਸ੍ਰਤਿ ਚਾਹਿ ॥
ਇਨਤੇ ਨਿਜ ਬਿੱਪ੍ਰੀਤ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਚਰਜ ਕਹਿ ਤਾਹਿ ॥ ੭ ॥
ਸ੍ਰਵਨ ਸਿਮਰਣ ਔਕੀਰਤਨ ਚਿਤਵਨ ਬਾਤ ਇਕੰਤ ॥
ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸੰਕਲਪ ਪ੍ਰਯਤਨ ਤਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਅਸ਼ਟ ਕਹੰਤ ॥ ੮ ॥
ਸੁਤ ਮੀਠੀ ਬਾਤੈਂ ਕਰੈ ਮਨੋ ਮੋਹਨੀ ਮੰਤ ॥
ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਆਨੰਦ ਪਾਵਹੀ [illegible] ਹੈਤ ਜਨ ਜੰਤ ॥ ੯ ॥
ਕਾਜ ਅਕਾਜ ਲਹਯੋ ਨਹੀਂ [illegible] ਮੋਹਿ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਬੰਧ ॥
ਸੁ ਗੁਰਖੋਜ ਮਗੁ ਨਾ ਢੂਹਯੋ ਢੂੰਹਯੋ ਸਿੰਧ ਮਤਿਅੰਧ ॥ ੧੦ ॥
ਸੋਰਠਾ । ਅੰਧ ਕੂਪ ਸਮਗ੍ਰੇਹ ਪਚਯੋ ਨ ਜਾਨਯੋ ਮਰਨੈ ਸਠ ॥

ਬੰਧਯੋ ਸੁ ਪਸਵਤ ਨੇਹਸੁਤ ਤ੍ਰਿਯਾ ਕ੍ਰੀੜਾ ਮ੍ਰਿਗਭਯੋ ॥ ੧੧ ॥
ਦੋਹਰਾ—ਦ੍ਰਬ ਦੁਖਦ ਤ੍ਰੈ ਭਾਂਤ ਯਹਿ ਸੰਪਤਿ ਮਾਨਤ ਕੂਰ ॥
ਬਿਸਰਿਯੋ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਧਨੁ ਸਭ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਮੂਰ ॥ ੧੨
ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਰੈ ਅਤਿ ਕਲੇਸਤਾ ਹੇਤ ॥
ਜੁਰੈ ਤਾਂ ਰੱਛਾ ਨਿਪਟਿ ਦੁਖ ਜਾਇ ਤ ਪ੍ਰਾਣ ਸਮੇਤ ॥ ੧੩
ਤਾਤੇ ਇਨਕੋ ਸੰਗ ਤੂੰ ਛਾਡ ਕੁਸਲ ਜੀਅ ਜਾਨਿ ॥
ਮਾਨੋ ਬਿਖ ਤੇ ਸਰਪ ਤੇ ਠਗ ਤੇ ਛੁਟਯੋ ਨਿਦਾਨ ॥ ੧੪
ਜਗਤ ਦੇਖ ਮਹਿ ਪਰਹਿ ਜਿਨਿ ਕੇਵਲ ਦੁਖਤਾ ਮਾਹਿ ॥
ਸਤਿ ਕਹੂੰ ਸਤਿ ਕਹੂੰ ਸਤਿ ਕਹੂੰ ਸੁਖ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨਾਹਿ ॥ ੧੫
ਜਗ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਆਸ਼ਕ੍ਰਤ ਜਲ ਕਾਮਾਦਿਕ ਬਹੁ ਜੰਤ੍ਰ ॥
ਭਰਮਭਵਰ ਤਾਮੈ ਫਿਰੈ ਦੁਖ ਸੁਖ ਲਹਰ ਅਨੰਤ ॥ ੧੬
ਚਿੰਤਾ ਬੜਵਾ ਅਗਨ ਜਿਹ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਪ੍ਰਬਲ ਸਮੀਰ ॥
ਜਹ ਜਹਾਜ ਯਾ ਮੈ ਪਰੋ ਤਿਹ ਕਿਮ ਧੀਰ ਸਰੀਰ ॥ ੧੭

ਅਪਨਾ ਚਿਤ ਦੁਰਗਸ ਭਯੋ ਪਰ ਅਵਗੁਨ ਦਰਸੰਤ ॥
ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦੋਖਤੇ ਪ੍ਰਗਟਜਯੋਂ ਬਿਬ੍ਰਸਸ ਗਗਨਲਹੰਤ ॥ ੧੮ ॥
ਤਾਤੇ ਤਨ ਅਭਿਮਾਨ ਤਜ ਅਜਰਫਾਸ ਬੁਰਆਹਿ ॥
ਗਿਆਨ ਲੋਪ ਸੰਸਾਰ ਕਰ ਕਬਹੂੰ ਨ ਗਹੀਏ ਤਾਹਿ ॥ ੧੯ ॥
ਸੁਖ ਬ੍ਰਹਮਾ ਇੰਦ੍ਰਾਦਕੇ ਸੁਆਨ ਵਿਸ਼ਟ ਵਤ ਤਯਾਗ ॥
ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਖ ਅਵਨਿ ਕੇ ਭੂਲ ਨ ਏ ਅਨਰਾਗ ॥ ੨੦ ॥
ਧਾਏ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਧੂਮ ਲਹਿ ਸ੍ਵਾਂਤਿਬੂੰਦ ਕੋ ਮਾਨ ॥
ਮੂਰਖ ਪਰਯੋ ਬਿਚਾਰ ਬਿਨ ਭਈ ਦ੍ਰਿਗਨ ਕੀ ਹਾਨਿ ॥ ੨੧ ॥
ਨਾਰਿ ਪਰਾਈ ਸ੍ਵਪਨ ਮੈ ਭੁਗਤੀ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥
ਧਰਮ ਗਯੋ ਕੰਦ੍ਰਪ ਗਯੋ ਅਸਚ ਭਯੋ ਰੁਖਸਜਾਇ ॥ ੨੨ ॥
ਚੋਗ ਦੇਖ ਜਯੋਂ ਪਰਤ ਖਗ ਆਪ ਬੰਧਾਵਤ ਜਾਰ ॥
ਐਸੇ ਸੁਖ ਜਿਉਂ ਜਾਨਿ ਜਗ ਬਸਿ ਭਏ ਹੀਨ ਬਿਚਾਰ ॥ ੨੩ ॥
ਸ੍ਵਾਨ ਸੁ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਸੰਗਕਰਿ ਰਹਤ ਘਰੀ ਉਰਝਾਇ ॥

ਜਗ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤਾਕੋ ਹਸੈ ਅਪਨੋ ਜਨਮੁ ਬਿਹਾਇ ॥
ਨਾਥ ਬਿਸਾਰੈ ਬਿਖੈ ਰਸ ਸੰਤਨ ਜਾਨ ਮਲੀਨ ॥
ਤਾ ਬਿਸਟਾ ਸੋਂ ਰਤਿ ਕਰੈ ਕਾਮੀ ਕਾਕ ਅਧੀਨ ॥ ੨੫
ਜਗ ਅਡੰਬਰ ਸੋਜਬ[illegible]ਹਾਂ ਉਪਜੈ ਨਿ[illegible]ਜ ਨਿਰ[illegible]ਦ ॥
ਪੰਕ ਕਾਂਚਰੀ ਸਰਪ ਜਿਉਂ ਛੁਟੇ ਸਹਜ ਜਗ [illegible] ॥ ੨੬
ਬਿਖੈ ਬਾਸਨਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਸ੍ਰਵਨ ਗਿਆਨ ਮੈ ਗ੍ਰੰਥ ॥
ਤਬ ਲਗ ਜਬ ਲਗਿ ਭਲੇ ਸਮਝੈ ਪੰਥ ਅਪੰਥ ॥ ੨੭
ਪਾਪ ਛੀਨ ਤਪ ਦਾਨ ਬਲਿ ਹਿਰਦੈ ਸਾਂਤਿ ਗਤਿ ਰਾਗ ॥
ਸੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗਜਾਨ ਕੋ ਭਯੋ ਮਨੁਛ ਬਹੁ ਭਾਗ ॥ ੨੮
ਤਤਮਸੀਅਹੰ ਬ੍ਰਹਮਾਸਮੀ ਇਤਜਾਦਿਕ ਮਹਾਵਾਕ ॥
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰੈ ਭਲੇ ਸਾਰ ਅਸਾਰਹਿ ਤਾਕ ॥ ੨੯
ਜਗ ਪ੍ਰਾਣੀ ਬਿਖੈਪਚਿਤ ਹੈ ਤਜੇ ਦੂਰ ਤਿਨ ਸੰਗ ॥
ਬੈਠ ਇਕੰਤ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਹੈ ਕਰੇ ਮਨਨ ਸਰਬੰਗ ॥ ੩੦

ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਕਰਤ ਬਿਚਾਰਕੋ ਬਿਰਤਾ ਪਾਵੈ ਚਿਤ ॥
ਬੋਧ ਉਦੈਛਿਨ ਛਿਨ ਕਰੇ ਜਾਨਜੋ ਨਿਤ ਅਨਿਤ ॥ ੩੧ ॥
ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੈਂ ਕੁਛ ਪ੍ਰਵੇਸਤਾ ਹੋਇ ॥
ਸਾਧਨ ਪਾਈ ਪੌਢਤਾ ਨਿਧਯਾਸਨ ਕਹਿ ਸੋਇ ॥ ੩੨ ॥
ਕਾਮਾਦਿਕ ਸਮਤਾ ਉਦੈ ਭਏ ਸੁ ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥
ਨਿਸ ਆਗਮ ਪ੍ਰਾਣੀ ਬਸੈ ਹੋਤ ਅਲਪ ਸੰਚਾਰ ॥ ੩੩ ॥
ਸਨੈ ਸਨੈ ਸਿਥਲਜਾਤਤਾ ਉਦੈ ਭਈ ਜਬ ਜਾਹਿ ॥
ਹੈ ਨਾਹੀ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਸੁਖ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਦਰਸੈ ਤਾਹਿ ॥ ੩੪ ॥
ਚਲੀ ਪੂਤਰੀ ਲੌਨਕੀ ਥਾਹਿ ਸਿੰਧ ਕੀ ਲੈਨ ॥
ਅਨਾਥ ਆਪ ਆਪੇ ਭਈ ਪਲਟ ਕਹੈ ਕੋ ਬੈਨ ॥ ੩੫ ॥ ੧੦੫ ॥

ਇਤਿਸ੍ਰੀ ਬਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਗਯਾਨ ਸਾਧਨਚਤੁਰਥ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ੪ ॥

ਅਥ ਪੰਚਮ ਅਧਯਾਇ ਵਰਨਨ

ਸਿਖ ਬਚਨ ਦੋਹਰਾ
ਸਾਧਨ ਗਯਾਨ ਲਹਿਓ ਭਲੇ ਭਗਵਨ ਤੁਮ ਪਰਸਾਦਿ ॥
ਕਹਿ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਤਮ ਜਗਤ ਮੋ ਮਨ ਅਧਿਕ ਬਿਖਾਦ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥
ਅਹੋ ਪੁਤ੍ਰ ਕੀਜੈ ਨਹੀਂ ਰੰਚਕ ਐਸਾ ਭਰਮੁ ॥
ਕਹਾ ਜਗਤ ਈਸ੍ਰ ਕਹਾ ਯਹ ਸਭ ਮਨ ਕੋ ਭਰਮੁ ॥
ਰਾਗ ਦ੍ਵੈਖ ਮਨਕੇ ਧਰਮ ਤੂ ਤੋ ਮਨ ਨਹੀਂ ਹੋਹਿ ॥
ਨਿਰ ਵਿਕਲਪ ਵਿਆਪਕ ਅਮਰਸੁਖ ਸਰੂਪ ਤੂੰ ਸੋਇ ॥
ਜਗ ਤੋ ਮੈ ਤੂੰ ਜਗਤ ਮੈ ਯੌ ਲਹਿ ਤਜ ਹੰਕਾਰ ॥
ਮੈਂ ਮੇਰੀ ਸੰਕਲਪ ਤਜਿ ਸੂਖਮ ਅਵਨਿ ਬਿਉਹਾਰ ॥

ਅੱਗਿਆਨ ਨੀਂਦ ਸੁਪਨੋ ਜਗਤਭਯੋ ਸੁਖ ਕਹੂ ਤ੍ਰਾਸ ॥
ਗਜਾਨ ਭਯੋ ਜਾਗਜੋ ਜਬੈ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰਾਦ੍ਰਿਸ਼੍ਰ ਨ ਭਾਸ ॥ ੫ ॥
ਛੁਧਾ ਪਿਆਸਾ ਸ਼ੋਕ ਪੁਨ ਹਰਖ ਜਨਮ ਅਰੁ ਅੰਤ ॥
ਏ ਖਟ ਉਰਮੀ ਧਰਮ ਤਨ ਆਤਮ ਰਹਤ ਅਨੰਤ ॥ ੬ ॥
ਜਨਮ ਅਸਤ ਅਰੁ ਵਿਰਧਿਪੁਨਿ ਬਿਪਰਣ੍ਾ ਛਯਤਨਨਾਸੁ ॥
ਖਟ ਬਿਕਾਰ ਏਹ ਦੇਹ ਕੇ ਆਤਮ ਸੁਯੰ ਪ੍ਰਕਾਸੁ ॥ ੭ ॥
ਚਿਦਾ ਕਾਸ ਅਬਿਧ ਅਲਮ ਸ਼ਾਂਤਿ ਏਕਤ੍ਰ ਰੂਪ ॥
ਜਨਮ ਮਰਨ ਤਸੰਭਵੈ ਕਤ ਹੰਕਾਰ ਅਨੂਪ ॥ ੮ ॥
ਬਿਖੈ ਭੋਗਤਾ ਅਸਥਾਨ ਤਨ ਸਾਧਿਕ ਇੰਦ੍ਰੀ ਜੋਇ ॥
ਆਹਿ ਭੋਗਤਾ ਬੁਧਿ ਮਨ ਤੂੰ ਨ ਚਤੁਸਟਾ ਹੋਇ ॥ ੯ ॥
ਕਾਰਨ ਲਿੰਗ ਅਸਥੂਲ ਤਨ ਬੁਧਿ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪ੍ਰਾਨ ॥
ਏ ਜੜ ਤੋਹਿ ਲਹੇ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਚੈਤਨ ਪਰਮਾਨ ॥ ੧੦ ॥

ਏਕ ਤੰਤ ਮੈ ਤ੍ਰਿਗੁਣਤਾ ਅਰਝ ਗ੍ਰਿੰਥ ਬਹੁ ਭਾਇ ॥
ਤੈਸੇ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਮੈ ਨਾਦ ਜਗਤ ਦਰਸਾਇ ॥ ੧੧
ਬਸਨ ਪੂਤਰੀ ਬਸਨਮਯ ਨਾਨਾ ਅੰਗ ਅਨੂਪ ॥
ਏਕ ਤੰਤ ਬਿਨੁ ਨਹਿ ਬੀਓ ਜ਼ਉ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ॥ ੧੨

ਦੇਖਿ ਖਿਲੌਨਾ ਖਾਂਡ ਕੇ ਅਨੰਦ ਭਯੋ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
ਚਾਹਿ ਕਰੀ ਜਬ ਬਸਤ ਕੀ ਤਬ ਸਬ ਲੈ ਹੈ ਜਾਹਿ ॥ ੧੩
ਲਹਿਯੋ ਨ ਸੁਧ ਸਰੁਪ ਜਿਨਿ ਕਹਾਂ ਲਹਿਯੋ ਤਿਨਕੂਰ ॥
ਸਾਖਾਦਲ ਸੀਂਚਤ ਰਹਿਯੋ ਯੋ ਨਹੀਂ ਸੀਂਚਿਯੋ ਮੂਰ ॥ ੧੪

ਜੈਸੇ ਸਾਂਚੇ ਸੈ ਪਰਿਯੋ ਹੇਤ ਕਨਕ ਬਹੁ ਅੰਗ ॥
ਨਾਨਾ ਵਤ ਯੋ ਬ੍ਰਹਮ ਮਯ ਲੈ ਉਪਾਧ ਕੇ ਸੰਗ ॥ ੧੫
ਮ੍ਰਿਦੁ ਬਿਕਾਰ ਮ੍ਰਿਦੁ ਮਯ ਸਕਲ ਹਿਮ ਬਿਕਾਰ ਹਿਮ ਜੌਨ ॥
ਤੰਤ ਬਿਕਾਰ ਸੁ ਤੰਤ ਹੀ ਯੌਂ ਆਤਮ ਜ਼ਗ ਮਾਨ ॥ ੧੬

ਦੇਖਯੋ ਰਜੁ ਮੈ ਸਰਪਤਾ ਠੂਠਿ ਚੋਰ ਕੇ ਭਾਇ ॥
ਰਜਤ ਬਿਚਾਰਿਯੋ ਸੁਕਤ ਮੈ ਆਯੋ ਮਨ ਲਲਚਾਇ ॥ ੧੭ ॥
ਭਯੋ ਬਘੂਰਾ ਬਾਯੂ ਮੈ ਅਗਨਿ ਚਿਨਗ ਬਹੁ ਅੰਗ ॥
ਬੀਰਜ ਸੈ ਤ੍ਰਰਵਰ ਜੈਥਾ ਜਲ ਨਿਧਿ ਮੱਧਿ ਤਰੰਗ ॥ ੧੮ ॥
ਮਿਸਰੀ ਕੀ ਤੂੰਬੀ ਰਚੀ ਰੰਗ ਰੂਪਤਾ ਆਹਿ ॥
ਖਾਨ ਲਗਯੋ ਜਦ ਭਰਮ ਤਜ ਸੋ ਤਬ ਕੌਰਵੀ ਨਾਹਿ ॥ ੧੯ ॥
ਪਾਵਕ ਮੈ ਦੀਪਕ, ਘਨੇ ਨਭ ਮੈ ਘਟ ਮੇਟ ਨਾਮ ॥
ਨੀਰ ਮਾਝ ਓਰਾ ਭਏ ਯੌਂ ਜਗ ਆਤਮ ਰਾਮ ॥ ੨੦ ॥
ਸਤ ਕਹੌਂ ਤੋ ਹੈ ਨਹੀਂ ਮਿਥਯਾ ਕਹੌਂ ਤੋ ਆਹਿ ॥
ਕਹਿ ਅਨਾਥ ਅਚਰਜ ਮਹਾਂ ਅਕਹਿ ਕਹੀਐ ਕਹਿ ॥ ੨੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਚਾਰਮਾਲਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਪੰਚਮੋ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ੫ ॥

Mohan Singh

ਖਸ਼ਟਮ ਅਧਯਾਇ ਵਰਨਨੰ

ਸਿਖ ਬਚਨ

ਭੈ ਭਗਵਾਨ ਮੈ ਮਨ ਭਯੋ ਸੰਸ ਦੇਹਿ ਨਿਵਾਰ ॥
ਜਗ ਮਿਥਿਆ ਕਿਹਿ ਬਿਧਿ ਕਹਿਯੋ ਮੋ ਪ੍ਰਤਿਕਹੋ ਬਿਚਾਰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥

ਜਗ ਮਿਥਿਆ ਦਰਸਾਵਤ ਹੈ ॥

ਦੋਹਰਾ--ਸੀਤਲ ਜਲ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨ ਕੋ ਗਗਨ ਕਮਲ ਕੀ ਬਾਸ ॥
ਸੁੰਦਰ ਅਤਿ ਬੰਧਜਾ ਸੁਵਨ ਐਸੋ ਜਗਤ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥
ਜਿਉ ਨਭ ਸੈ ਕਲਪੀ ਘਨੀ ਪੁਤਰੀ ਬਿਬਿਧਿ ਅਨੇਕ ॥
ਕਰਤ ਜੁਧ ਅਤਿ ਕ੍ਰੁਧ ਜੁਤ ਐਸੋ ਜਗਤ ਬਿਬੇਕ ॥
ਅਨਾਥ ਸ੍ਵਪਨ ਕਾਹੂ ਨਹਿ ਦਿਸਨ ਬਿਖੈ ਭ੍ਰਮ ਹੋਇ ॥

ਪੂਰਬ ਤਜਿ ਪਸਚਿਮ ਗਯੋ ਤਿਹ ਬਿਖਾਦ ਜਗਿ ਸੋਇ ॥ ੪ ॥
ਰਵਿ ਕੀ ਰਸਮ ਸਮੇਟਕੈ ਕਰੀ ਗੰਬ ਰੁਛਿ ਮਾਲ ॥
ਪਹਿਰੈ ਬੰਧਿਆ ਕੋ ਸੁਵਨ ਸੋਭਾ ਬਨੀ ਬਿਸਾਲ ॥ ੫ ॥
ਸਸੇ ਸੀਂਗ ਕੇ ਧਨਖ ਕਰਿ ਗਗਨ ਪੁਰਖ ਲੀਏ ਜਾਹਿ ॥
ਦੇਖ ਮਾਲ ਲਾਲਚ ਲਗਯੋ ਪੁਨਿ ਪੁਨਿ ਮਾਂਗਤ ਤਾਹਿ ॥ ੬ ॥
ਵਹਿ ਮਾਂਗਤ ਵਹਿ ਦੇਤ ਨਹਿ ਬਡੀ ਪਰਸਪਰ ਰਾਰਿ ॥
ਨਾ ਕਛੁ ਭਯੋ ਨ ਹੈ ਕਛੂ ਐਸੋ ~~[illegible]~~ ਜਗਤ ਬਿਚਾਰਿ ॥ ੭ ॥
ਗਗਨ ਸਿੰਧ ਕੀ ਲਹਰ ਲੈ ਆਨ ਬਨਾਯੋ ਧਾਮ ॥
ਐਸੋ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇ ਦੇਖ ਜਗਤ ਅਭਿਰਾਮ ॥ ੮ ॥
ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਕੋ ਨੀਰ ਲੈ ਸੀਂਚਉ ਨਭ ਅੰਭੋਜ ॥
ਤਾ ਸੁਗੰਧਤਾਈ ਸਰਸ ਆਹਿ ਜਗਤ ਯਹਿ ਖੋਜ ॥ ੯ ॥

ਸਿਖ ਬਚਨ ॥

ਜਗਤ ਜਗਤ ਸਭ ਕੋ ਕਰੈ ਅਰ ਪੁਨਿ ਦੇਖਿਐ ਨੈਨ ॥

ਸੁ ਮਿਥਿਆ ਕਿਉਂ ਕਹਤ ਹੋ ਆਰਤ ਜਨ ਸੁਖ ਦੇਨ ॥੧

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋਵਾਚ

ਰਜੁ ਦੇਖਿ ਪ੍ਰਾਣੀ ਘਨੈ ਕਲਪੈ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥
ਕੋਈ ਰਜੁ ਕੋਈ ਸਰਪ ਕਹਿ ਕੋਈ ਪ੍ਰਹਿਮਿ ਦਰਾਰ ॥੧
ਸੁਕਤ ਨਿਰਖ ਬਹੁ ਭੇਦ ਲੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਕਲਪੈ ਤਾਹਿ ॥
ਕੋਈ ਭੋਡਰ ਕੋਈ ਰਜਤ ਕਹਿ ਕੋਈ ਕਹਿ ਕਾਗਦ ਆਹਿ ॥
ਪੂਰਨ ਅਦ੍ਵੈ ਆਤਮਾ ਅਭੈ ਅਚੱਲ ਅਪਾਰ ॥
ਮਿਥਜਾ ਹੀ ਕਲਪੈ ਘਨੋ ਤਾ ਮੈ ਯਹਿ ਸੰਸਾਰ ॥੧
ਆਨ ਭਿੰਨ ਨਹਿ ਤੋਇ ਤੇ ਬੁਦ ਬੁਦ ਫੇਨ ਤਰੰਗ ॥
ਯਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਸਾਰ ਯਹਿ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਅਭੰਗ ॥
ਪੂਰਣ ਆਤਮ ਮੈ ਜਗਤ ਕੰਚਨ ਮੁਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥
ਅਦ੍ਵੈ ਅਭੂਲ ਅਰੂਪ ਅਜ ਮੁੰਦਰਾ ਨਾਮ ਅਸਾਰ ॥

ਕਾਸਟ ਮੈ ਰਹਟਾ ਭਯੋ ਰਹਟੇ ਮੈ ਭਯੋ ਫੇਰ ॥
ਪਰਜੋ ਤੂਲਤਾ ਫੇਰ ਮੈਂ ਭਯੋ ਸੂਤ ਕੋ ਢੇਰ ॥ ੧੬ ॥
ਬਸਨ ਭਯੋ ਤਾ ਸੂਤ ਮੈ ਪੁਤਲੀ ਬਸਨ ਮੰਝਾਰ ॥
ਆਪਸ ਮੈ ਪੁਤਰੀ ਸਬੈ ਕਰਤ ਪਰਸਪਰ ਰਾਰਿ ॥ ੧੭ ॥
ਕਾਸ੍ਟ ਕੋ ਯਾ ਰਾਰਿ ਕੋ ਕਹੋ ਕਹਾਂ ਸਨਬੰਧ ॥
ਤਨ ਬਿਕਾਰ ਯੋਂ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਕਲਪੈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਅੰਧ ॥ ੧੮ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਰਤਨ ਨਿਰਮੋਲ ਨਿਜ ਤਾਂਕੋ ਕ੍ਰਾਂਤ ਅਨੰਤ ॥
ਹੈ ਨਾਹੀਂ ਕਹਿ ਤਨ ਬਨੈ ਐਸੇ ਜਗ ਦਰਸੰਤ ॥ ੧੯ ॥
ਕਹਿ ਅਨਾਥ ਕਾ ਸੋਂ ਕਹੋਂ ਆਦਿ ਮੱਧਿ ਅਰੁ ਅੰਤ ॥
ਜਯੋਂ ਰਵਿ ਮੈ ਨਹੀਂ ਪਾਈਐ ਨਿਸਬਾਸਰ ਕੋਤੰਤ ॥ ੨੦॥ ੧੪੬॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਵਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਜਗਤ ਮਿਥਿਆ ਖਸ੍ਰਮੋ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ੬ ॥

ਅਥ ਸੱਤਵਾਂ ਅਧਜਾਇ ਵਰਨਨੰ

ਸਿੱਖ ਬਚਨ ਕਹਤ ਹੈ॥

ਬਾਰੰਬਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਮਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦੀਨ ਦਇਆਲ॥
ਜਗਤ ਭਰਮਨਾਸਿਓ ਸਹਜ ਸੁਨਿਤਵਵਚਨ ਰਸਾਲ॥ ੧
ਭੋ ਭਗਵਾਨ ਤੁਮ ਮਯਾ ਤੇ ਭਯੋ ਬਿਗਤ ਸੰਦੇਹ॥
ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਲਹਿਯੋ ਭਲੇ ਬਿਸਰਿ ਜੋ ਦੇਹ ਅਦੇਹ॥ ੨
ਅਗ ਤਗ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਨਹਿ ਨਹਿ ਈਸੁਰ ਨਹਿ ਜੀਵ॥
ਸਤ ਝੂਠ ਮੋ ਮੈ ਨਹੀਂ ਅਮਲ ਸਮਲ ਤ੍ਰਿਯ ਪੀਵ॥ ੩
ਆਸ੍ਰਮ ਬਰਨ ਨ ਦੇਵ ਨਹਿ ਗੁਰ ਸਿਖ ਧਰਮ ਨ ਪਾਪ।
ਪੂਰਣ ਆਤਮ ਏਕ ਰਸ ਨਹਿ ਘਟ ਬਢ ਮਾਪ ਅਮਾਪ॥ ੪
ਦੋਹਰਾ—ਮਨ ਬੁਧਿ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪ੍ਰਾਨ ਨਹਿ ਪੰਚ ਭੂਤ ਹਉ ਨਾਹਿ॥
ਗਿਆਤਾ ਗਿਆਨ ਨ ਗੇਯਛਕ ਨਹਿ ਸਬਹੂ ਸਬਮਾਹਿ॥

ਸੋਰਠਾ ॥ ਮੈ ਚੈਤੰਨ ਸਰੂਪ ਇੰਦ੍ਰ ਜਾਲ ਵਤਿ ਜਗਤਿ ਯਹਿ ॥ ਮੈਂ
ਕਥਾ ਅਨੂਪ ਯਹਿ ਵਹਿ ਕਹਿ ਕਤ ਸੰਭਵੈ ॥ ੬ ॥

ਦੋਹਰਾ--ਦੇਹੀ ਦੇਹ ਨ ਹੌਂ ਕਛੂ ਮੁਕਤਿ ਬੰਧ ਨਹਿ ਹੋਇ ॥
ਜਤੀ ਨ ਵਿਖਈ ਤਪ ਅਤਪ ਨਾ ਹੌ ਏਕ ਨ ਦੋਇ ॥ ੭ ॥
ਪੂਰਬ ਪਸਚਮ ਉਰਧ ਅਧ ਉੱਤਰ ਦੱਛਨ ਨਾਹਿ ॥
ਲਘੁ ਦੀਰਘ ਨਿਆਰੋ ਮਿਲਯੋ ਨਹਿਬਾਹਰਿ ਨਹਿ ਮਾਹਿ ॥ ੮ ॥

ਨਹਿਉਤਪਤਿ ਨਹਿ ਬ੍ਰਿਧਲਯ ਰੂਪ ਰੰਗ ਰਸ ਭੇਦ ॥
ਨਹਿ ਜੋਗੀ ਭੋਗੀ ਨਹੀਂ ਨਹਿ ਇਸਥਿਰ ਨਾ ਖੇਦ ॥ ੯ ॥
ਮਲਨ ਨੈਨ ਕਰਿ ਦੇਖੀਏ ਸਭ ਕਛੁ ਸਭ ਹੀ ਭਾਇ ॥
ਅਮਲ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਜਬ ਰਵਿਲਹਯੋ ਤਬਰਵਹੀ ਦਰਸਾਇ ॥ ੧੦ ॥
ਊਚ ਨੀਚ ਨਿਰਗੁਣ ਗੁਣੀ ਰੰਕ ਨਾਥ ਅਰੁ ਭੂਪ ॥
ਹੌਂ ਘਟ ਬਧਿ ਕਾ ਸੌਂ ਕਹੌਂ ਸਬ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ॥ ੧੧ ॥

ਮਨ ਉਨਮੇਖ ਜਗਤ ਭਯੋ ਬਿਨ ਉਨਮੇਖ ਨ ਸਾਇ ॥
ਚਹੋ ਜਗਤ ਕਤ ਸੰਭਵੈ ਮਨਹੀ ਜਹਾ ਬਿਲਾਇ ॥ ੧੨
ਨਹਿ ਕਾਰਣ ਕਾਰਜ ਕਛੂ ਨਹਿਨ ਕਾਲ ਨਹਿ ਦੇਸ ॥
ਸ਼ਿਵ ਸਰੂਪ ਪੂਰਣ ਅਚਲ ਸਜਾਤਿ ਬਿਜਾਤਿ ਨ ਲੇਸ ॥ ੧

ਏਕ ਹੂੰ ਕਹਤ ਬਨੈ ਨਹੀਂ ਦੋਇ ਕਹੌਂ ਕਿਹ ਭਾਇ ॥
ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਬਿਹਾਇਸੀ ਘਟਘਟ ਕਹਜੋ ਨ ਜਾਇ ॥
ਬਿਸ੍ਵ ਨ ਤਈ ਜਸ ਪ੍ਰਾਗ ਕਛੁ ਨਹਿੰ ਤੁਰੀਆ ਤਾ ਮਾਹਿ ॥
ਸੋ ਸਰੂਪ ਨਿਜ ਗਿਆਨ ਘਨ ਮੈਂ ਤੂ ਬਿਬਧ ਤਹਾ ਨਾਹਿ ॥

ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨ ਸੁਖੋਪਤਿਕੇ ਅਭਿਮਾਨੀਏ ਆਹਿ ॥
ਜੋ ਸਭਕੋ ਅਨਭਵ ਕਰੈ ਚਿਦ ਸਰੂਪ ਕਹਿ ਤਾਹਿ ॥
ਸਾਧਕ ਸਾਧਨ ਕਛੁ ਨਹੀਂ ਨਾਥ ਸਿਧਿ ਨਹਿ ਕੋਇ ॥
ਪ੍ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਤਾ ਕੋ ਕਹੈ ਨਾਥ ਪ੍ਰਮੇਯ ਨ ਹੋਇ ॥ ੧

ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਨ ਕੋ ਨਹੀਂ ਨਹਿ ਭਿੱਛਕ ਨਹਿ ਦਾਨ ॥
ਦੇਸਨ ਕਾਲ ਨ ਬਸਤੁ ਗੁਣ ਬਾਦੀ ਬਾਦ ਨ ਹਾਨ ॥ ੧੮ ॥
ਬਿਧਿ ਨਿਖੇਧ ਨਹਿਥਪ ਅਥਪ ਨਹਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨਹਿ ਕੋ ਦਾਸ ॥
ਕੇਵਲ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਹੋ ਪੂਰਨ ਸੁਤਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੧੯ ॥

ਸੋਰਠਾ ॥ ਧਜਾਤਾ ਧਜ਼ਾਨ ਨ ਧਜ਼ੇਯ ਮਮ ਨਿਜ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਮੈ ॥
ਪਾਦੇ ਨਹਿ ਹੇਯ ਸਰਬ ਰਪ ਸਭ ਤੇ ਪਰੇ ॥ ੨੦ ॥

ਹਰਾ--ਕਹਿਯੋ ਸ਼ਿਖ ਅਨੁਭਵ ਸਬੈ ਰਹਿਯੋ ਮੋਨ ਗਹਿ ਸੋਇ ॥
ਬੋਲੇ ਦਾਸ ਅਨਾਥ ਕਹਿ ਸੁਗੁਰਸਿਖ ਤਨ ਜੋਇ ॥ ੨੧ ॥ ੧੬੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਸਿਖ ਅਨਭਵ ਸਪਤਮੋ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ੭ ॥

ਅਬ ਅਠਵਾਂ ਅਧਯਾਇ ਵਰਨਨ

ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਛਾ ਕਹਤ ਹੈਂ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਅਨਭਵ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖਕੇ ਉਦੇ ਭਯੋ ਦਿਤ ਰੈਨ ॥
ਲੈਨ ਪਰੀਛਾ ਕੋ ਕਹੈ ਗੁਰੁ ਕਰਨਾ ਰਸ ਬੈਨ ॥ ੧
ਪਰੀਛਾ ਨਿਜ ਬਿੱਗਯਾਨ ਕੀ ਲੇਤ ਖੰਡ ਬਿਉਹਾਰ ॥
ਇਸਤਤ ਆਤਮਵਾਨ ਕੀ ਉਪ੍ਰਦੇਸ਼ਤ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੨

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ

ਜਾਨਿਓ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਜਰ ਅਦ੍ਵੈ ਰੂਪ ਅਪਾਰ ॥
ਜਗ ਅਸਕਤ ਨਾ ਸੰਭਵੈ ਸੁਨ ਸਿਖ ਸੱਤ ਬਿਚਾਰ ॥
ਜੋ ਕਹਿ ਕਰਿ ਹੈ ਕਹਿ ਬਿਖੈ ਭਯੋ ਗਯਾਨ ਉਦੋਤ ॥
ਬਿਖੈ ਸੰਗ ਮਤਿ ਭੰਗ ਹੈ ਗਯਾਨ ਸਿਥਲਤਾ ਹੋਤ ॥

ਆਤਮ ਸੁਧ ਲਹਯੋ ਨਹੀਂ ਉਦਯੋ ਨ ਨਿਰਮਲ ਗਿਆਨ ॥
ਮਲਨ ਬਿਖੈ ਵਿਵਹਾਰ ਰਤ ਤਬ ਲਗ ਹੋਤ ਅਜਾਨ ॥ ੫ ॥

ਜੋ ਪੂਰਨ ਆਤਮਾ ਲਹਯੋ ਤੇ ਕਿੰਚਤਿ ਬਿਵਹਾਰ ॥
ਸੋਹੰ ਜਾਨ ਸੁ ਹੋਤੰ ਕਿਉਂ ਜਗ ਜਨ ਦੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ੬ ॥
ਮੁਕਤ ਬਿਖੈ ਬੈਰਾਗ ਜੋ ਬੰਧਨ ਬਿਖੈ ਸਨੇਹ ॥
ਯਹਿ ਸਭ ਗ੍ਰੰਥਨ ਕੋ ਮਤੋ ਮਨ ਮਾਨੇ ਸੁ ਕਰੇਹਿ ॥ ੭ ॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਤ ਸਿਖ ਪਰ ਘਨੀ ਗੁਰ ਸਤਨਾਈ ਰਾਇ ॥
ਇਸਥਿਤ ਆਤਮਵਾਨ ਕੀ ਕਹਿ ਪੁਨਿ ਪੁਨਿ ਦਰਸਾਇ ॥ ੮ ॥
ਜੈਸੇ ਭੁੰਜੇ ਅੰਨ ਮੈ ਉਦ ਭਵਤਾ ਭਈ ਛੀਨ ॥
ਐਸੇ ਆਤਮਵਾਨ ਕੀ ਭਈ ਜਗਤਿ ਮਤਿ ਲੀਨ ॥ ੯ ॥
ਅਨਾਥ ਸੁਗਜਾਨੀ ਕੋਟਕੋ ਨਿਸਚੈ ਨਿਜ ਮਤਿ ਏਕ ॥
ਏਕ ਅਗਿਆਨੀ ਕੇ ਹਿਯੇ ਬਰਤਤ ਮਤੇ ਅਨੇਕ ॥ ॥੧੦॥

ਸੇਵਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੁਨ ਅੰਗ ਤ੍ਰਾਸ ਕਰੈ ਕੋਇ ॥
ਗਿਆਨੀ ਆਪਨ ਪੌਲ ਹੈ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਕੁਪਤਿ ਨਹਿ ਕੋਇ ॥ ੧੧
ਬਿਖਿਆ ਨੰਦ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਭਜਨਾਨੰਦ ਹਰਿਦਾਸ ॥
ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੰਦ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਭਈ ਬਾਸਨਾ ਨਾਸ ॥ ੧੨

ਸਾਂਤਿ ਰੂਪ ਤਿਨ ਕੋ ਜਗਤ ਜੇ ਉਰ ਸਾਂਤ ਮਹੰਤ ॥
ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਤਾਪ ਜਿਨ ਉਰਜਰੇ ਤੇ ਜਗ ਜਰਤ ਲਹੰਤ ॥ ੧੩
ਮੁਕਤਾਦਿਕ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਨਿਸ ਪ੍ਰਹੀ ਪਰਮਾਨ ॥
ਆਤਮ ਸੁਖ ਨਿਤ ਤ੍ਰਿਪਤ ਜੇ ਤਿਨ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਆਨ ॥ ੧੪

ਦ੍ਰਿਸਜ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਭਯੋ ਜਨਕੇ ਸਹਜ ਅਭਾਵ ॥
ਕਹਾ ਗਹੇ ਤਿਆਗੈ ਕਹਾ ਛੂਟਯੋ ਭਾਵ ਅਭਾਵ ॥ ੧੫
ਜੈਸੇ ਦਿਨ ਕਰਕੇ ਉਦੈ ਦੀਪਕ ਦੁਤਿ ਦੂਰ ਜਾਤ ॥
ਐਸੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਮੈ ਅਨੰਦ ਸਬੈ ਬਿਲਾਤ ॥ ੧੬

ਗਰੜ ਤਨੌਂ ਬਹਿਨ ਸਬੈ ਰਸ ਸਬ ਅਮੀ ਸਮੀਪ ॥
ਗਯਾਨ ਦਿਵਾਕਰ ਕੇ ਉਦੈ ਸਬ ਮਤ ਹੈਗਏ ਦੀਪ ॥ ੧੭ ॥
ਹੇਤ ਪਰੀਛਾ ਕੇ ਸੁ ਗੁਰ ਖੰਡਿਓ ਜਗ ਬਿਉਹਾਰ ॥
ਕਹਿਤ ਸਿਖ ਅਨੰਦ ਜੁਤਿ ਬਸ ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਅਧਾਰ ॥ ੧੮ ॥

ਸਿੱਖ ਬਚਨ

ਹਰਾ--ਭਗਵਨ ਆਤਮਵਾਨ ਜੇ ਲੀਲਾ ਵਤ ਕਰੈ ਭੋਗ ॥
ਬਸਤ ਬੁਧਿ ਕਛੂ ਨਾ ਗ੍ਰਹੇ ਧੀਰਜ ਮਾਨ ਅਰੋਗ ॥ ੧੯ ॥
ਅਗਿਆਨੀ ਆਸਕਤ ਮਤ ਕਰੇ ਸੁ ਬੰਧਨ ਹੇਤ ॥
ਗਿਆਨੀ ਕੇ ਆਸ਼ਕਤ ਨਹਿ ਤਜੈ ਨ ਕਛੁ ਗ੍ਰਹਲੇਤ ॥ ੨੦ ॥
ਹੈ ਅੰਬੋਧ ਅਨਭੋਗਤ ਪੌਣ ਜਿਉ ਚਿਤ ਸਮੀਰ ॥
ਬਹੁ ਕਲੋਲ ਤਾ ਮੈ ਉਠੀ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਸਮੀਰ ॥ ੨੧ ॥
ਚਿਤ ਬਾਤ ਭਯੋ ਸਾਂਤਿ ਅਬਿ ਜੀਵ ਲ਼ਹਿਰ ਭਈ ਲੀਨ ॥
ਕਵਲ ਰੂਪ ਅਨੰਦ ਹੋ ਰਹਿਯੋ ਅਸੁਭ ਸੁਭ ਹੀਨ ॥ ੨੨ ॥

ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਇੱਛਾ ਕਰੈ ਨਿਸਚਲ ਪਟ ਸੁ ਅਗਾਸ।
ਤਹ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਸ਼ਿਤਿ ਸਦਾ ਮੈ ਤੂੰ ਵਹਿ ਯਹਿ ਬਾਸ॥
ਜਾਗ੍ਰਤ ਸ੍ਵਪਨ ਤਹਾ ਨਹੀਂ ਜਹਾਂ ਸਖੋਪਤਿ ਮਨ ਲੀਨ।
ਮੈ ਤੂੰ ਤਹਾਂ ਨ ਸੰਭਵੈ ਆਤਮ ਨਿਸਚੈ ਕੀਨ॥
ਗਿਆਨੀ ਕਰੈ ਅਨੇਕ ਕ੍ਰਮ ਬਿਧਵਤ ਜਗਤਿ ਬਿਉਹਾਰ।
ਲਿਪੈ ਨ ਧੂਮ ਅਕਾਸ਼ ਜਿਉਂ ਜਾਨਜੋ ਜਗਤ ਅਸਾਰ॥
ਜਾਗ੍ਰਤ ਨਾਹਿ ਸੁਖਪਤ ਸੀ ਮਤਿਵਾਰੇ ਕੀ ਕੇਲ।
ਕਰੇ ਚੇਸ਼ਟਾ ਬਾਲ ਜਿਉਂ ਆਤਮ ਸੁਖ ਰਹਿਓ ਝੇਲ॥

ਸੋਰਠਾ—ਸ੍ਵਪਨ ਰਾਵ ਭਯੋ ਰੰਕ ਪ੍ਰਾਣ ਤਜੈ ਤਹ ਛੁਧ ਵਸਿ
ਵਹੈ ਪ੍ਰਜੰਕ ਰਹਿ ਬਿਸਮਯ ਕਹ ਹਰਖ ਪੁਨ॥ ੨੭॥

ਦੋਹਰਾ—ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਹਿ ਕਛੂ ਨਹਿ ਤਹਿ ਏਕ ਅਰ ਦੋਇ।
ਲਘ ਦੀਰਘ ਨਹਿ ਅਗਣਗਣ ਚਿਦਸਰੂਪ ਮਮ ਸੋਇ।

ਅਗਹ ਅਗੋਚਰੁ ਏਕ ਸੇ ਨਿਰ ਬਚਨੀ ਨਿਰਬਾਨ ।
ਅਨਾਥ ਨਹਿਨ ਕੋ ਭੂਮਿਕਾ ਜਾ:ਪਰਕਥੀਐ ਗਿਆਨ ॥ ੨੯ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੋ ਵਾਚ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਧਨ ਧਨ ਸਿਖ ਉਦਾਰ ਮਤਿ ਪਾਯੋ ਮਤੋ ਅਨੂਪ ।
ਸੁ ਗੁਰ ਖੋਜ ਲੀਨੋ ਭਲੋ ਭਯੋ ਸੁ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ॥ ੩੦ ॥
ਸੁਨ ਬਿਚਾਰ ਠਹਿਰਾਇ ਹੈ ਬਿਸ੍ਤ ਵਾਕ ਥਕ ਜਾਇ ।
ਅਨਾਥ ਬਿਬੇਕੀ ਜਾਨ ਹੈ ਗਾਇਬ ਬਾਜੀ ਪਾਇ ॥ ੩੧ ॥
ਯਹਿ ਬਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਸਰਸ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਰਚਿਓ ਬਿਚਾਰ ।
ਸਾਧਨ ਸਿਧ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਏ ਨਾਥ ਭਲੀ ਪਰਕਾਰ ॥ ੩੨ ॥
ਬੰਧਿਓ ਆਹਿ ਚੇਹਤ ਛੁਟਿਓ ਯਹਿ ਨਿਸਚੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ।
ਬਿਚਾਰ ਮਾਲ ਤਾ ਪਰ ਰਚੀ ਅਗ ਤਗ ਪਰ ਨਾਹਿ ॥ ੩੩ ॥
ਔਰ ਮਾਲ ਰਤਨਾਦ ਜੋ ਘਾਤ ਹੋਤ ਤਿਨ ਹੇਤ ।
ਅਦਭੁਤਮਾਲ ਬਿਚਾਰਯਹਿਤਸਕਰਬਸ ਕਰਿ ਲੇਤ ॥ ੩੪ ॥

ਖਟ ਦਰਸਨ ਕੀ ਮਾਲ ਜੋ ਅਪਨੋ ਪੱਛਲੀਏਜੁ ।
ਸੇਤ ਰਹਿਤ ਰੁਖਿਮਾਲ ਯਹਿ ਸੋਭਤ ਸਬਨ ਹਿਯੇਜੁ ॥ ੩੫
ਰਾਵ ਰੰਕ ਮਨ ਭਾਵਤੀ ਬ੍ਰਨਾਸ੍ਰਮ ਸੁਖ ਦੈਨ ।
ਰੁਚਿ ਬਿਚਾਰਮਾਲਾ ਰਚੀ ਚਿਤਵਤ ਚਿਤ ਅਤਿ ਚੈਨ ॥ ੩੬

ਅਨਾਥ ਸ਼੍ਰਵਨ ਬਹੁਤੇ ਕੀਏ ਕਹਿਓ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ।
ਅਬ ਸੁਬਿਚਾਰ ਬਿਚਾਰ ਪੁਨ ਕਰਨ ਨ ਪਰੈ ਬਿਚਾਰ ॥ ੩੭
ਛਿਮਾ ਕਰੋ ਸਿਸੁ ਜਾਨਕੈ ਹੇ ਕਵਿ ਮਹਾ ਪ੍ਰਬੁਧ ।
ਲੇਹੁ ਸੁਧਾਰ ਬਿਚਾਰ ਕੈ ਅੱਖਰ ਸੁੱਧ ਅਸੁੱਧ ॥ ੩੮

ਹੌਂ ਅਨਾਥ ਕੇਤਕ ਸੁਮਤਿ ਬਰਣੌਂ ਮਾਲ ਬਿਚਾਰ ।
ਰਾਮ ਮਯਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਯਾ ਸਾਧ ਸੰਗ ਨਿਰਧਾਰ ॥ ੩੯
ਪੁਰੀ ਨਰੋਤਮ ਮਿਤ੍ਰ ਬਰ ਖਰੋ ਅਦਿਤ ਭਗਵਾਨ ।
ਬਰਨੀ ਮਾਲ ਬਿਚਾਰ ਮੈ ਤਿਹ ਆਗਿਆ ਪਰਮਾਨ ॥ ੪੦

ਲਿਖੇ ਪੜ੍ਹੈ ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤ ਜੁਤ ਅਰ ਪੁਨ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰ ।
ਛਿਨ ਛਿਨ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਤਿਹ ਹੋਇ ਸੁਰਵਿਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ੪੧ ॥

ਸੋਰਠਾ ॥ ਸਤ੍ਹ ਸੈ ਛਬੀਸ ਸੰਮਤ ਮਾਘਵ ਮਾਸ ਸੁਧ ।ਮੈ ਪੈ ਜਿਤਕ
ਤੀਸੁ ਤੇਤਕ ਬਰਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੀ ॥ ੪੨ ॥

ਹਰਾ—ਗੀਤਾ ਭਗਵਤ ਕੋ ਮਤੋ ਏਕਾਦਸ ਕੀ ਜਗਤਿ ॥
ਅਸਟਾ ਬੱਕ੍ਰ ਬਸ਼ਿਸਟ ਮੁਨ ਕਛੁਕ ਅਪਨੀ ਉਕਤਿ ॥ ੪੩ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਬਿਚਾਰ ਮਾਲਾ ਆਠਵੋਂ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ੮ ॥

ਸੰਪੂਰਨੰ ॥

ਪ੍ਰਿੰਟਰ—ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ 'ਸਚਦੇਵ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ' ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਾਗ ਜਲਿਆਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਚੋਣਵੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਯੋਗ ਪੁਸਤਕਾਂ

ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਸਟੀਕ ਜਿਲਦ ਸਣੇ ੬।।)
ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਸਟੀਕ ਗਿਆਨੀ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿਘ ਜੀ ੬)
ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਮੂਲ ਮੋਮੀ ਕਾਗਜ਼ ੨)
ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਮੂਲ ਮੋਮੀ ਕਾਗਜ਼ ੨।।)
ਸੁੰਦਰ ਗੁਟਕਾ ਲਾਲ ਵੇਲ ਵਾਲਾ ਆਰਟ ਪੇਪਰ ੫)
ਸੁੰਦਰ ਗੁਟਕਾ ਲਾਲ ਵੇਲ ਮੋਮੀ ਕਾਗਜ਼ ੩)
ਸੁੰਦਰ ਗੁਟਕਾ ਲਾਲ ਵੇਲ ਜਿਲਦ ਚਮੜਾ ੪)
ਸ਼ਾਮਾਂ ਦਾ ਸੂਰਜ ਜੀਵਨ ਸ੍ਰ: ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਟਾਰੀ ੨)
ਅੰਤਮ ਕਿਰਨਾਂ (ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ) ੨।।)
ਬਾਈ ਵਾਰਾਂ ਸਟੀਕ ਗਿ. ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ੬)
ਖਾਲਸਾ ਦਰਬਾਰ (ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ) ੫)
ਸਿਖ ਕਾਨੂੰਨ ਗਿਆਨੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ) ੩।)
ਨਵ ਜੀਵਨ ਨਾਵਲ (ਸ੍ਰ: ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ) ੪)

ਮਿਲਨ ਦਾ ਪਤਾ:—

ਭਾਈ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਾਪਣ ਤੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਮਾਈ ਸੇਵਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ